

ARCHIEF

De boze brieven

Bop Niksaart

ARCHIEF

Bop

Voorwoord

Het was even slikken die middag dat Bop Niksaart ons verkondde dat hij, na jaren van waren onder directeuren, ontslag zou vragen teneinde naar Frankrijk te kunnen emigreren.

Een enkeling zal opgelucht ademhalen. Op de werkvloer zal men hem missen: het Mededelingenblad zal van opinieblad verschrompelen tot het ongelezen personeelskrantje van weleer. Bops messcherpe analyses van het institutionele beleid, in 'boze brieven' verwoord, maakten hem in een mum van tijd tot het Kopstuk van het CWI.

Brandt Bops zout in open wonden? Het diepdonkere stilzwijgen waarin de directeuren zich tot op heden wensen te hullen noopt tot speculaties. Waarschijnlijk is het juist dat, zoals vaak in de wandelgangen wordt gehoord, het mededelingenblad op het hoogste niveau als een privé-spreekbuis wordt gezien. Zou een lid van de directie nooit het eigen orgaan ter hand nemen? Of wacht zij gewoon tot het volgende funktioneringsgesprek met Bop?

Feit is, dat Bop toch iets heeft bereikt. Niet alleen is het CWI weer uit de pers, wordt het kunstwerk in de hal *niet* afgemaakt, zijn er milieuvriendelijke mokken voor de PV-leden (helaas met het verkeerde nieuwe logo) geïntroduceerd en mogen de outplacers hun zegje doen bij een heuse klachtenadviescommissie, ook zal de niet aflatende stroom van directionele en andere berichtgevingen in de naaste toekomst tweezijdig bedrukt worden. Doet het CWI dit laatste óók voor het Milieu? Wij weten wel beter. Bops brieven werden (in klad) geheel geschreven op de blanco achterzijden van gefotokopieerde directieven: nota's, discussienota's, convocaties, programma's, verkenningen, voorlopige verkenningen, rondschrijvens, en zo voorts, en zo verder.

Maar Bop heeft de vaart van de directie niet werkelijk kunnen stuiten. Zo onthullen recente Niksaart-tapes plannen voor screening van de nieuwe huisstijl door een extern consultancy bureau, de bestudering van de feasibility van een eigen car fleet, de introductie van een CWI- bedrijfscultuur (geen korte broeken, wel een stemmige stropdas) en het sturen van personeel naar vervolgcursussen in contactuele vaardigheden. Ook worden sponsoring en een beursgang met aandelen-emissie besproken.

U ziet, voor Bop is op het CWI van de toekomst geen plaats. De boze bij verlaat het van koers veranderende schip. Deze bundel is zijn angel; het venijn zit in de staart.

Kop op, Bop!

Deze uitgave werd mogelijk gemaakt door het CWI, het Centrum voor Wiskunde en Informatica, het Nationaal Instituut voor Onderzoek op het Gebied van Wiskunde en Informatica en het Centre for Mathematics and Computer Science.

Inhoudsopgave

Boze Brief van Bop Niksaart (deel 1)	3
Boze Brief van Bop Niksaart (deel 2)	6
Derde boze brief van Bop Niksaart	9
Vierde boze brief van Bop Niksaart	12
5e Boze brief van Bop Niksaart	15
Zesde boze brief van Bop Niksaart, nu met gratis kerstverhaal	18
Zevende boze brief van Bop Niksaart, nu met gratis Zeegedicht	23
Achtste boze brief van Bop Niksaart: De Niksaart-tapes	
(met gratis CWI-lied)	26
Negende Boze Brief van Bop Niksaart	29
Bijdrage van Bop Niksaart aan het Liber Amicorum van J. Nuis	32
Het Grote Niksaart interview: Exclusief de nieuwe directeur!	34
De fabel van Muis en de Olifant	37

Boze Brief van Bop Niksaart (deel 1)

Waarde Collegae, de magere jaren staan bij het C.W.I. voor de deur (naast de uiterst primitieve lambda-kunstwerken die stammen uit de tijd dat er nog geld genoeg was en kunstenaars te weinig). In het newspeak van de directie betreft het de belangen op corporate level: er is een begrotingstekort (eigenlijk een be-weinigingsteveel). In het vorige nummer van dit personeelsblad heeft één van de leden van het managementteam bezuinigingsmaatregelen bekend gemaakt, waarbij hij ons opriep om vooral vóór het bedrijf te vechten. Goed, wij moeten voor het bedrijf vechten, maar waartegen moeten wij dan vechten? Als Don Quichote tegen de lambda's, want die staan voor het bedrijf. Nee, de central issue is niet 'vechten', maar 'bedrijf'. Vroeger werkten wij op een Instituut, tegenwoordig bij een bedrijf. Het gaat nu ineens om het opvijzelen van de corporate spirit wat moet resulteren in company-wide Quality improvement, consumer oriented research, en developing bankable assets. Wat betekent dit alles? Dit betekent dat er bezuinigd moet worden én dat er aan extern financing gedaan moet worden. Externe financiering, geld uit het bedrijfsleven krijgen, dat betekent dat het onderzoek dat hier gedaan wordt verkocht moet worden (minder aan R doen en meer aan D). De wiskundige en informaticus mag niet langer "maar wat aan-hobbyen", hij moet de hard-selling in, hij moet consumentgericht gaan worden, elke dag een ander bedrijf opbellen of er misschien nog iets uit te rekenen valt. Het C.W.I. wordt big-business: *Consumenten Wiskunde en Informatica*. We moeten onze waren aanprijzen als een grootgrutter, drie consulten voor de prijs van twee, distributed systems in de aanbieding, bij een vol zegelboekje gratis factorisering van een getal naar keuze. Deze verwerpelijke kruideniers cash-flowmentaliteit ("kassa twee is ook open") zal als corporate spirit door het bedrijf waren (verwart u dit niet met de lambda's die ook op de gang en tot in de kamers toe zich in al hun lelijkheid aan u opdringen). Compromisloze wetenschap en bedrijfsleven gaan per definitie niet samen, extern financing is een zwart gat waar het C.W.I. in zal verdwijnen. We werken hier niet bij MacDonalds ("we are here to serve you"), ook al stikt het van de Mac's. Binnenkort komt er iemand van de Hamburger Academie in Amerika (het Nijenrode van MacDonalds) die, teneinde de wetenschappelijke productie hier op te voeren, elke dag voor ieders deur gaat schreeuwen: "Can we speed up these papers PLEASE!" De paper-production-speed wordt uiteraard gemeten in *inches/second*. Survival of the fastest, the origin of the sponsor. Als fundamenteel onderzoek is verzwolgen kan NWO zich nog nuttig gaan maken als *National Wildlife Organization* door op te komen voor zeldzaam geworden flora en fauna, zoals de jakkerhals, de beeldluizerd en de wetenschapper die nog écht onderzoek doet. Alleen de homo corporatus zal alles overleven (oh ja, en kruideniers en lambda's die zijn onuitroeibaar).

Nu extern financing dus van de baan is als mogelijkheid, blijft bezuinigen over. Hoe moeten we die bezuinigingen realiseren zonder dat bij deze, maar voornamelijk ook bij gene, grote bezwaren rijzen - dat zou namelijk niet goed zijn voor de corporate spirit en de met-het-lineaaltje-gemeten-quality van de rapportjes. Een voorbeeld van een goede maatregel is het drastisch beperken (waarom eigenlijk niet meteen afschaffen?) van de mogelijkheid post per koerier te ver-

sturen. Na lezing van het desbetreffende memo was mijn eerste reactie: kon dat dan? Lieden die hun post zo belangrijk vinden dat snelle bezorging noodzakelijk is moeten die bezorging zelf maar ter hand nemen. Zonder reiskostenvergoeding uiteraard (verloren gegane uren op zaterdag en zo nodig op zondag inhalen). Dat zal ze leren. Zijn er voorbeelden van slechte maatregelen? Jazeker:

- 1) Het niet verlengen van unbankable contracten. Om me niet al kwaad te maken zal ik het hier niet over hebben.
- 2) De bezuiniging op de bibliotheek.

Elke van hogerhand opgelegde bezuiniging op aanschaf van leesmateriaal voor de bibliotheek is onacceptabel. Tijdschriften zijn duur dat weet ieder kind (zelfs de Donald Duck is aan de prijs tegenwoordig) en men kan zich afvragen (en dat doe ik dus bij deze) of sommige populaire-uit-reclame-bestaande-computer-tijdschriften niet weg kunnen. De huidige crisis is tenslotte het gevolg van het wegvallen van de Informatica Stimulerings Gelden, en als de gelden weg zijn moet men ook ophouden te stimuleren. Het nadeel van het opzeggen van andere abonnementen is dat er gaten in de continuïteit vallen en niets is zo irritant als een Donald Duckverhaal te lezen en er achter te komen dat het slot in een nummer staat dat in je collectie ontbreekt. Bovendien is continuïteit erg belangrijk voor elk zichzelf respecterende corporate.

Nu de bezuiniging op het leesmateriaal dus ook van de baan is wil ik (ik ben de kwaadste niet) geheel belangeloos enkele nieuwe voorstellen doen die direct of indirect grote besparingen opleveren. Ik doe dit maar in de vorm van een proclamatie. Zo hoeft de directie niet nog eens aan iedereen de maatregelen mee te delen, hetgeen al meteen een besparing is.

Alle reiskostenvergoedingen voor autobestuurders worden afgeschaft. Dit is ook nog gunstig voor het milieu en doet het dus goed bij het kabinet tegenwoordig (denk aan de benodigde goodwill voor onze nieuwbouw plannen). Schade ontstaan na aanrijding met de lambda's zal in het kader van de fighting spirit worden beloond.

Er wordt veel te veel onnodig gekopieerd. De lijsten waarop ieder voorheen de gemaakte kopieën diende te verantwoorden worden opnieuw ingevoerd. Om dit optimaal te laten functioneren is bij menig een mentaliteitsverandering nodig zodat men inziet dat de uitspraak "wat goed is voor de corporate is goed voor mij" niet omkeerbaar is. Privé-kopieën van ontbrekende Donald Duck verhalen dienen te worden betaald. Ook is het belachelijk iedereen bij het CWI middels een persoonlijke aankondiging op de hoogte te stellen van een obscure lezing in het gebouw waar toch alleen maar afdelingsgenoten min of meer moreel bezwaard naar toe zullen gaan. Er zijn hier mededelingsborden voor opgehangen.

Iedereen die een CWI-Macintosh thuis heeft, dient hiervoor per direct een huur te gaan betalen van 25 gulden per maand. Dan is het toch goedkoper als speeltje voor je kinderen mens-erger-je-niet te kopen en bij MacDonalds te gaan eten.

Seniorenbijeenkomsten voor de corporate mentality worden voortaan in een

van de riante zalen in het CWI gehouden, met zowel koffie als thee en voor de gezelligheid een koekje. Dit om het gedwongen nuttigen van een Van der Valk maaltijd in (of all places) Breukelen de senioren in het vervolg te besparen. Na buikklachten zou men wel eens naar een andere werkgever kunnen gaan omzien (wat op zich natuurlijk weer een besparing zou kunnen opleveren).

Het personeelsblad waar u mij nu in leest wordt afgeschaft. Dit blad wordt telkens met ongekende borstklapperij vrijwel geheel gevuld met gekopieerde artikelen uit diverse kranten en tijdschriften waar, gunst kijk eens we zijn weer in het nieuws, op een enkele plek de letters C, W en I verdacht dicht bij elkaar staan.

Het laatste punt van overweging betreft een onderwerp waar schijnbaar een taboe op rust: het CWI-Quarterly. Er is niemand in de wereld die bij het door-nemen van zijn post uitroept: "Ha, het CWI-Quarterly". Men roept hooguit: "Hahahahahaha, het CWI-Quarterly". Dan te bedenken dat elke idioot na een telefoontje dit huisblaadje de rest van zijn leven helemaal gratis kan krijgen. De afkorting SMC betekent in dit opzicht: Sinterklaas Met Compagnons. Wat kost het Quarterly per jaar eigenlijk en kan dat niet voor minder? Laten we om dit te onderzoeken een (onbezoldigde) commissie instellen (die lopen hier toch al de deur plat). Dat doet me denken aan die commissie van wiskundigen die door MacDonalds (extern financing!) werd gevraagd te onderzoeken hoeveel Quarterpounders men van één koe kan maken. Toen het lang verwachte rapport in het Quarterly verscheen lazen de vleesgrutters de eerste zin: "Consider a spherical hamburger in n -space." Het rapport verdween in de gehaktmolen. Een dergelijke anecdote kan gemakkelijk met een metafoor worden verward.

Bop Niksaart

Boze brief van Bop Niksaart (deel 2)

De VISIE, waarde collegae, de VISIE van het CWI, daar wilde ik het vandaag over hebben: Bop Niksaart strikes again. Met het oog op de toekomst. De bevroren subsidiekraan van NWO (Niet Winstgevend Onderzoek) noopt ons hierover na te denken (als je niet krijgt wat je toekomt heb je dan wel toekomst?). Laat ik echter allereerst ALLE lezers van dit blad bedanken voor het ongekende aantal fijne reacties naar aanleiding van mijn vorige brief: beide lezers van harte bedankt! Voor diegenen die mij voor het eerst lezen: de naam is Niksaart, Bop Niksaart. Bop voor intimi; blijft u dus maar gewoon meneer Niksaart zeggen. Verder wil ik het menutsmunt tiem zeer hartelijk bedanken, omdat het per direct bezuinigingsvoorstel van mij heeft overgenomen door de seniorenbijeenkomsten voortaan in eigen gebouw te organiseren. Men was zelfs (eigen initiatief!) een stapje verder gegaan en had het koekje bij de koffie afgeschaft. Het is echter jammer dat het tiem iedere medewerker via een persoonlijk briefje dacht te moeten oproepen over bezuinigingen na te denken. Wilt u dat de volgende keer omroepen? (We hebben een omroep systeem dat enkel gebruikt wordt voor de medewerker die altijd de lichten van zijn of haar Ford Sierra laat aanstaan, wie is dat eigenlijk?) Nog los van de verspilling dacht ik dat het juist tot de taken van het menutsmunt tiem behoorde om over dit soort zaken na te denken. Als ik in het vervolg met een vermoeden zit wat zich maar niet laat bewijzen dan weet ik nu waar ik zijn moet. Wat is dat voor een NMB-meedenk-mentaliteit? Nee als men overweegt een boekenstop af te kondigen, dan kan men ineens heel goed zelf denken. Nu het echt moeilijk wordt, moest hiervoor opeens een coördinatie commissie in het leven worden geroepen. U begrijpt lezer het is allemaal rancune, ik ben als eerste met concrete bezuinigingsvoorstellen gekomen en men vraagt mij niet voor de coördinatie commissie. Het CWI is blijkbaar zijn coördinatie kwijt. Het CWI is een schip geworden dat stuurloos op de zee der wetenschap dobbert. Zal het willoos aanspoelen op de Noordpool waar subsidiekranen direct bevroren? Net als de overwintering door onze landgenoot Willem Barendtz, hij rustte in vrede, moeten we overlevings scenario's verzinnen en doorrekenen. Ik wil hier een frisse pool-wind door scenarioland laten waaien. Hierbij denk ik absoluut niet aan gedwongen ontslagen, het is een academische oefening enkel bedoeld om NWO van repliek te kunnen dienen.

1. De 0-optie (geen VISIE)
Het CWI heeft geen enkel bestaansrecht en wordt daarom geheel opgeheven. Iedereen wordt per 1 juli 1989 ontslagen. Dit wil zeggen dat iedere CWI'er een half jaarsalaris per direct dient terug te storten aan het SMC, hiermee kan het huidige gat worden gedicht en sluiten we met een sluitende begroting.
2. De excellentie variant
We krimpen tot een instituut met zo'n 30 (dertig) excellente onderzoekers. Deze variant is door de directie bedacht: ere wie ere toekomt. Hierbij vraag ik me echter af wanneer men dan de andere 26 uitmuntende onderzoekers eens gaat aannemen. Zie ook punt 4.
3. De ministerie-optie
Alle onderzoekers worden ontslagen, die kosten namenlijk geld en houden het

niet-wetenschappelijk personeel van het werk. (In het nu volgende zal ik deze groep van niet-wetenschappers met het woord "ambtenaren" aanduiden. Ik weet echter ook wel dat onderzoekers ook ambtenaar zijn, maar zij zijn bij deze optie toch ontslagen.) De ambtenaren vormen de snelst groeiende afdeling bij het CWI in de afgelopen vijf jaar (ik heb mijn huiswerk gedaan) en die afdeling is dus blijkbaar het belangrijkste hier. Het is al bijna zoals in de Nederlandse inrichtingen waar achter elke gek een hulpverlener staat. Ik stel voor dat we 75 excellente ambtenaren overhouden die zich aan elkaar volledig onmisbaar hebben gemaakt.

4. De splijtend-optie

De vier excellente onderzoekers van het CWI krijgen een computer thuis en een kwart van de bibliotheek op hun zolder (hun onderzoek is toch zo gespecialiseerd dat er geen enkele overlap met elkaar is). We kunnen de tent dan sluiten, ja zelfs opdoeken.

5. De koekoeks-optie (de koek is op-tie)

We worden een volledig op informatica gericht instituut. Een groot deel van de wiskundigen is toch het nest al uitgewerkt. Vanaf 1 januari heten we het CI (of IC). De informatica als koekoeksjong.

6. De shift-optie

We doen geen wiskunde meer en ook geen informatica. Iedereen richt zich op 'Computational Science'. Als we niet op NWO kunnen rekenen moeten we het zelf doen. Het CWI wordt een tweede TNO (*Treurig en Naargeestig Onderzoek*).

7. NMB-optie

Het menu'sjmnt tiem wordt per direct ontslagen. We denken toch overal over mee, dat kleine beetje extra kunnen we onder elkaar verdelen.

8. De variant met VISIE

Aangezien de piek van het intellect bereikt wordt rond het 25'ste levensjaar worden alle medewerkers ouder dan, zeg, 40 jaar ontslagen. De vier onderzoekers al genoemd in punt 4 (namen bij de redactie bekend) blijven over en krijgen elk 25 OIO's om te begeleiden.

9. De sexexploitatie-optie

Het CWI gaat zich verkopen aan het bedrijfsleven. De Kruislaan (de naam zegt het al) wordt gedoozône voor wetenschapsprostitutie. Wij doen alles, ook SM (special mathematics) en KI (kunstmatige intelligentie), wie weigert krijgt een standje. Als voorbereiding worden volgende week alle tl-buizen vervangen door rode schemerlampen. Er zullen vruchtbare tijden aanbreken.

Uit het brede scala aan mogelijke opties blijkt dat het CWI geen duidelijke VISIE heeft. Een instituut zonder VISIE kan niet overleven. We moeten strijden met open VIZIER in de erediVISIE der wetenschap, niks toepassingen voor de maatschappij, niet in de pers of op teleVISIE, niks bedrijfsleven, niet werken op proVISIE. (VIS-a-VIS de VISItatie commissies die hier worden uitgenodigd: dat beleid moet in de reVISIE, ze moeten toch alleen maar doen alsof ze in toepassingen geïnteresseerd zijn.) Denk aan de spreuk van Caesar (bij Waterloo): non vici, non veni, non vidi. Ik verloor en ik ging naar huis want ik had geen VISIE. Een dergelijk instituut is, helaas, een VISIoen.

En kom nou niet aanzetten met de VISIE van de unieke samenwerking tussen de wiskunde en de informatica binnen het CWI. Lariekoek (eigenlijk lariekoekoek). Gezien de bedroevende opkomst bij de algemene CWI colloquia is men niet eens in elkaars werk geïnteresseerd. Ondanks het feit dat die bijeenkomsten zo vervelend zijn dat een beleidsvergadering iets sprookjesachtigs krijgt, worden ze per omgaande verplicht gesteld, ook voor het menutsjmunnt tiem. Twee keer niet komen zonder briefje van ouders of toezien (VISIE!) voogd staat gelijk aan ontslag.

Het CWI zal zijn coördinatie vermogen moeten hervinden; het zal zich een VISIE moeten vormen. Ik heb mijn bijdrage geleverd. Uw bijdrage kunt u medio januari 1990 leveren. Er zal dan een enquête worden gehouden over de gewenste beleidsVISIE onder de medewerkers die dan nog terugkeren. Mag ik u een bijzonder feestelijk uiteinde wensen (vergeet u niet het door de personeelsvereniging aangeboden galgenmaal met kerstmis?). Ik kom nog wel eens op VISIte.

Met vriendelijke groeten, Bop Niksaart.

Derde boze brief van Bop Niksaart

Eén keer, waarde Collegae, één keer lever ik geen bijdrage aan het personeelsblad en wat gebeurt er: men publiceert, anoniem nog wel, een onderzoeksverslag, semi-ludiek verwoord, van een dermate abominabele kwaliteit dat ik wel moet concluderen dat de redactie bij het uitblijven van een schrijven van mijn hand wanhopig besloten heeft alles wat getypt is en op tijd wordt ingeleverd te publiceren ('kopstukken', hoe vaak kan een kop stuk tot je er hoofdpijn van krijgt?; 'even voorstellen' en 'bijzondere hobbies van CWI-ers': "mijn naam is Hans en ik folkloristisch dans").

Het artikel "10% extra gratis !!!" (de titel alleen al, hoe kan iets nu gratisser dan gratis zijn?) over mogelijk grotere beschrijfbaar bordruimte heeft enorme opschudding veroorzaakt in het wetenschappelijke milieu in dier voege dat de klassieke schoonmaakfysica geheel op zijn kop is komen te staan. Op vele instituten is geprobeerd de experimenten te herhalen, zonder succes. Gelukkig kan ik op deze plaats bekend maken dat het onderzoek van "Anoniem" zeer slordig is uitgevoerd zodat de gemelde resultaten twijfelachtig worden. Zo is er bijvoorbeeld geen blanco proef gedaan met enkel het naakte oplosmiddel van het 'wonder-stofje' uit Andy, er is geen precieze beschrijving van de proefopstelling, en worden er geen betrouwbaarheidsintervallen gegeven bij de, toch al zeer magere, presentatie van de resultaten. Dit geeft weer eens duidelijk aan dat het CWI zich niet met praktisch onderzoek moet bezighouden. Ik hoop dat de redactie in het vervolg geen artikel meer zal publiceren zonder dat dat naar behoren 'gerefereerd' wordt. (Laten we daar een commissie voor instellen, dat is hier zo de gewoonte als er problemen zijn. Er zijn momenteel erg veel commissies binnen het CWI. Uit recent Amerikaans onderzoek, NRC 24-4-1990, is trouwens gebleken dat eerstgeborenen behoudender zijn in het accepteren van radicale wetenschappelijke theorieën dan mensen die niet 'de oudste zijn thuis'. Ik stel voor om bij het formeren van de nieuwe commissie die in de toekomst alle nieuwe projectvoorstellen bij het CWI moet gaan beoordelen, met deze radicale theorie rekening te houden. Zelf ben ik de jongste thuis dus ik verwacht voor deze commissie gevraagd te worden.)

Dat 'wonder-stofje' uit Andy blijkt overigens zeer milieu-onvriendelijk te zijn. Het CWI wil daar niet mee geassocieerd worden in de pers. Een uitgelekte (milieu!) notitie van de directie maakt namelijk duidelijk dat men een nieuw vaatje gevonden heeft om uit te tappen: wij moeten gaan rekenen aan milieuproblemen. Het gaat slecht met het milieu en, wat belangrijker is, er zit geld in het milieu, je moet het tussen de troep alleen weten te vinden. Niet gehinderd door enige kennis van zaken stort het CWI zich op het milieu, er wordt toch al zoveel gestort daar kan nog wel wat bij. Rekenen aan het milieu is echter helemaal niet zo eenvoudig. In de vroege jaren vijftig heeft een Instituut in Zeeland dat ook al eens geprobeerd: "nee hoor, de huidige dijken zijn nog hoog genoeg." Nou dat hebben ze geweten. De Zeeuwen woonden ineens in een heel ander milieu.

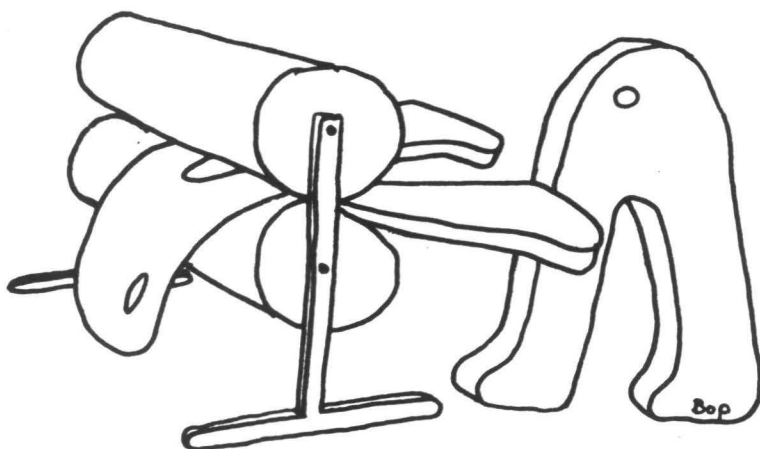
Wist u dat in het geniep bij het CWI al langer wordt gestort? In de kantine nog wel. Ik heb laatst eigenogig ontdekt dat hele schalen verse plakken kaas en

vleeswaren, boterhammen en broodjes afkomstig van gereserveerde tafels maar daar niet opgegeten gewoon in de vuilnisbak werden gedonderd!! Willen we dat niet meer doen, dames van de kantine! Het is al erg genoeg dat er elke dag gedekte tafels zijn gereserveerd voor congresgangers uit minder ontwikkelde delen van ons land die thuis geen brood kunnen smeren, en blijkbaar nergens kaas van gegeten hebben. Ik stel voor het overvloedige beleg tot OIO-beleg te promoveren. Het wordt in een speciale bak gedeponeerd waar de OIO's gratis in mogen graaien. De AIO/OIO-roep om meer salaris wordt nu de hamvraag: wat voor vlees zit er in de kuip?

Het moge duidelijk zijn uit bovenstaande dat het CWI niet in het praktische milieu thuishoort. Hoe moeten we dan aan geld komen? Welnu zoals u van mij gewend bent geef ik ook deze keer een oplossing. We duiken in het criminele milieu. Ik stel voor ter commercialisering van de wetenschap een eigen 06-nummer bij de PTT aan te vragen. Dagelijks laten we een nieuwe bandopname horen waarop problemen uit de wiskunde en informatica worden behandeld. Handig inspelend op de 'exact'-rage die door de overheid haast wellustig wordt aangewakkerd (het volk 'kickt' tegenwoordig op exact) zullen er vele telefoonverslaafden ("mijn naam is Jan, ik krijg er niet genoeg van") naar het CWI-nummer worden toegetrokken (50 cent per minuut). Laat ik een voorbeeld geven van een bandopname. We vallen er midden in. Aan het woord is een vrouw (even voorstellen: "mijn naam is Marcella en ik zing a-capella") met een zeer zwoele stem:

.....en weet je wat ik dan doe? ooooh jaaaaah, dan ga ik integreren, mmmmmm, ik begin bij nul, en dan ga ik héééél langzaam helemaal tot oneieieieindig, mmmmmmm voel je het antwoord al komen? Zachtjes schrijf ik het antwoord op mijn buik, zesentwintig jaaaah drierivierde oooh en dan gedeeld door....pie. Ondertussen is mijn PC al lekker opgewarmd, zijn schermplaat gloeit helemaal, alle 160 megabytes oeh, aaaaaah en nu ga ik het antwoord met symbolische manipulatie controlléëren, mijn PC'tje ratelt spint en zoemt van genot, zal het antwoord kloppen? wat is wetenschap toch opwindend, jah daar komt het, ja jah jááááh, het antwoord klopt, mijn hartje bonkt, de printer tikt, wat is rekenen toch fijn.....als je wil weten wat je met een fractal allemaal voor ondeugende spelletjes kunt doen bel me dan morgen weer, daaaaaaag.....

We openen tevens een 'babbelbox'-nummer waar mensen voortdurend met elkaar kunnen praten over hun intiemste exacte problemen waar ze het thuis met hun partner niet over kunnen hebben, omdat er daar geen begrip voor is. Voor Zeeuwen hebben we een speciaal nummer waarop waterstandjes te horen zijn. Opwindende tijden liggen voor ons (in het verschiet). Onze problemen verdwijnen als sneeuw voor de (o-)zon. Het eerste wat we met het geld doen is het boekenbudget van de bibliotheek op een leefbaar peil terug brengen, op δ -hoogte. Voor de leden van het curatorium ("nee hoor, de huidige boeken zijn nog goed genoeg") geldt vanaf dat moment een levenslang uitleenverbod. Het heeft niets met het milieu te maken vandaar dat ik het niet verder over de boekenstop zal hebben. Ik ben er alleen een beetje giftig over. Ik bezin mij op hardere acties. Binnenkort zal ik hier in de pers (multimedia) over berichten. U leest dat dan weer vanzelf achter in dit personeelsblad.

Laten we nu echter eerst aan de slag gaan met die 06-banden. Mijn handen jeuken al. Het wordt een groot succes, daar kunt u gif op innemen. Mijn naam is Bop, het wordt tijd dat ik stop.

Bop Niksaart

Vierde boze brief van Bop Niksaart

Een epidemie, waarde collegae, een epidemie van het vergadervirus houdt het CWI de laatste maanden stevig in zijn greep. Het Instituuts Vergadervirus (HIV) besmet steeds meer mannen binnen onze gemeenschap (vrouwen schijnen een verhoogde weerstand te bezitten). Het virus wordt overgedragen bij onzorgvuldige sociale contacten van niet-wetenschappelijke aard. Mannen met veel wisselende contacten lopen een verhoogd risico te worden besmet. Discussiëren met besmette personen is zeer gevaarlijk, voor je het weet ga je je eigen mening belangrijk vinden en kom je in een commissie of een team terecht en ben je reddeloos verloren. De gevolgen van de HIV-infectie zijn desastreus, er treedt chronische hersenverweking op, de patienten nemen heldere informatie tot zich en verwerken dat tot verkeerde en warrige conclusies, de patient sterft uiteindelijk een sociale dood: niemand durft hem nog aan te spreken uit angst dat hij er direct een vergadering over wil beleggen. Aan wetenschappelijk onderzoek komen de patienten niet meer toe. Na verloop van tijd wordt er door besmette personen enkel nog oeverloos vergaderd over volkomen triviale zaken als de frequentie van de bijeenkomsten in de toekomst (die moet altijd omhoog) en de data waarop iedereen kan (i.e. niet verhinderd is door een vergadering elders); ze bazelen als oude Zwitsers. Een onlangs door mij aangetroffen agenda van een vergadering binnen het CWI spreekt wat dit betreft boekdelen (ik heb dit niet verzonnen): 1. Opening, 2. Goedkeuring notulen vorige vergadering, 3. Agenda volgende vergadering, 4. Rondvraag, 5. Sluiting.

Diegenen die twijfelen of het CWI al in het terminale stadium van een HIV-infectie is raad ik aan het mededelingen bord in de hal eens te bekijken. Elke dag zijn er enkele vergaderingen. Dit is nog maar het topje van de ijsberg vrees ik, vele vergaderingen worden niet algemeen aangekondigd en stiekum op werk-kamers gehouden. Ik schat, conservatief, dat er elke week vijftig vergaderingen binnen het CWI plaatsvinden. Ik ken mensen die onze naam willen veranderen in CVI (Centraal Vergader Instituut). Er zijn afdelings-vergaderingen, OR-vergaderingen, Quarterly-vergaderingen, Secretaresse-overleggen, OBH's, OBV's, en nog veel meer.

Het grootste deel van de wekelijkse vergaderingen is echter een gevolg van de ongebreidelde groei van allerhande commissies en teams binnen het instituut. Kunt u het nog volgen? Ik pleit voor grotere duidelijkheid in deze. Commissies worden sneller opgericht dan zij kunnen worden bestreden. Om de gedachten te bepalen noem ik er een paar, zonder volledigheid te willen nastreven: profielcommissie, managementteam, managementteam onderzoek, instituutsraad, instituutsberaad onderzoek, A-team, adviescommissie (één per afdeling), beleidsraad, werkgroep milieu, curatorium. De goede verstaander zal uit eerdere brieven al hebben begrepen hebben dat ik absoluut tegen het oprichten van teams en commissies ben, zeker als ik er zelf niet in zit. (De minder goede verstaander zal uiteraard niets van dit alles begrijpen en behoort dus niet tot mijn doelgroep. De minder goede verstaanders vormen ook geen risico groep voor het HIV-virus). Ik schat zo dat, door commissies alleen al, in deze roerige tijden 25 procent van het arbeidspotentieel wegvergaderd en weg-overlegd

wordt. Dit is zonde van de tijd.

Om de wildgroei in het commissie- en team-oerwoud te snoeien, stel ik de volgende bestrijdings-campagne voor. Dit gaat volgens het beroemde drie-stappenplan van de directie, hetgeen gestaffeld uitgevoerd zal gaan worden. Allereerst vormen we intern een commissie om een evaluatie uit te voeren (het is in dit stadium erg gevaarlijk om een commissie van buiten aan te stellen, daar er dan mutaties van het vergadervirus ons instituut kunnen binnenkomen). De commissie heeft één lid: ik. Er wordt dus ook niet vergaderd. De toetssteen zal zijn: toepasbaarheid. Wie niet toepast waarover hij vergadert wordt opgeheven. De leden kunnen met opgeheven hoofd hun commissie verlaten.

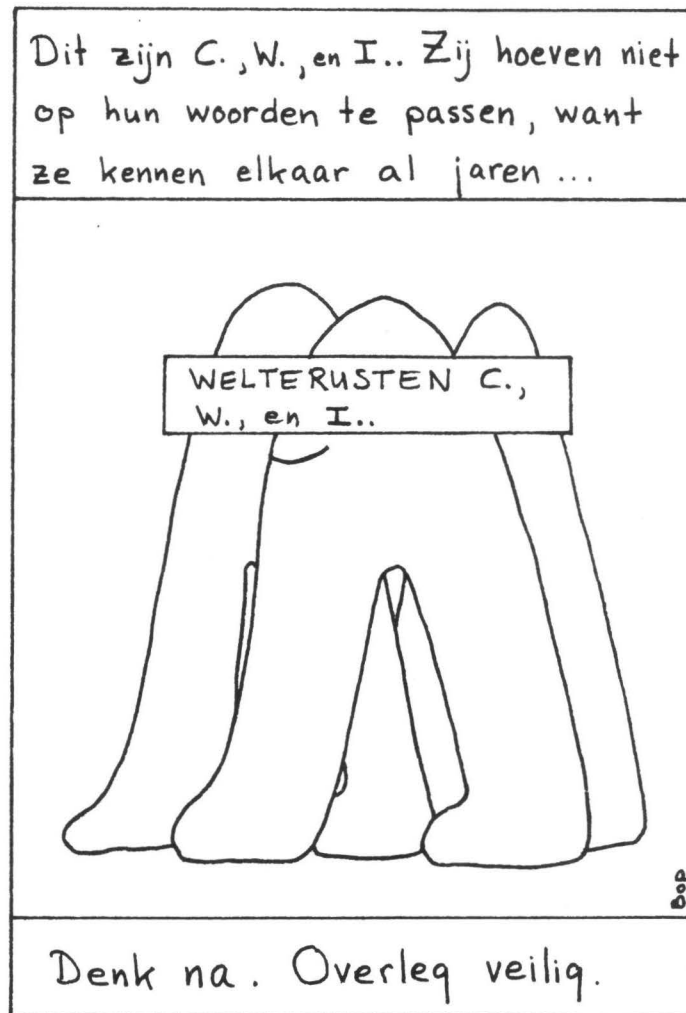
Stap twee is het oprichten van een coördinatie commissie (zelfde bezetting als de evaluatie- commissie die hierbij wordt opgeheven) die de volgende twee opties zal afwegen:

- Alle commissies en teams worden opgeheven.
- Het allerbeste team en de allerbeste commissie mogen blijven.

Stap drie is het oprichten van een *B-team* (wie A zegt moet B zeggen, de B staat voor bestrijding) dat er zorg voor moet dragen dat alle commissies en teams die zijn opgeheven niet meer heimelijk worden her-opgericht. Ook hiervan ben ik, Bop Niksaart, het enige lid, iemand moet het hoofd koel houden, iemand moet sterk zijn. Dit geeft meteen ook aan wat er schortte aan het A-team van de SMC. Hun naamgenoten hielpen in nood verkerende mensen terwijl ze werden achtervolgd door de gemene vertegenwoordiger van de overheid en ze zijn nu niet meer via de reguliere Nederlandse kanalen te ontvangen. Het A-team van de SMC moest het in nood verkerende centrum helpen dat achtervolgd wordt door de gemene vertegenwoordiger van de overheid, doordat het nu niet veel meer via de reguliere Nederlandse subsidie-kanalen kan ontvangen. Het grote verschil is dat bij het A-team van het centrum de sterke man ontbrak. Juist: Niksaart, B.A. Niksaart.

Als het drie-stappen plan is afgewerkt zal begonnen worden met het bestrijden van alle andere vergaderingen binnen het CWI. Er zal binnenkort, bij het uitblijven van een betrouwbaar vaccin, een brochure verschijnen van mijn hand getiteld: Veilig Overleggen. Uit Eindhoven werd enige tijd geleden een doorbraak gemeld in de HIV-bestrijding, maar door interne ruzies heeft men zo veel moeten vergaderen de laatste maanden dat het onderzoek achterop is geraakt. Het beste advies is voorlopig om niet te praten in groepen van meer dan twee personen, en discussies over problemen binnen het instituut te vermijden. Met deze simpele regels wordt het sociale verkeer vrij veilig.

Mijn motto is: Overleg Veilig, Stop AIDS (Algemeen Instituuts Dysfunctie Syndroom).

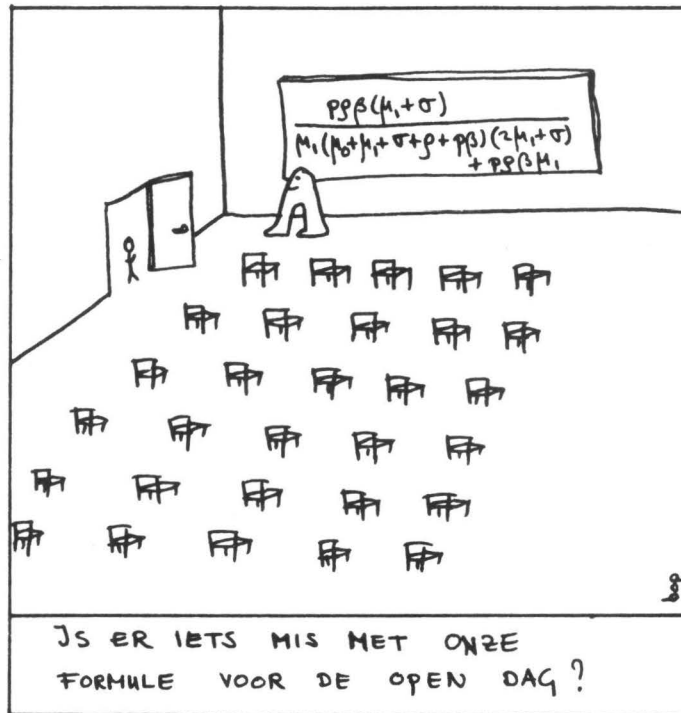
Bop Niksaart

5e Boze brief van Bop Niksaart

De formule, waarde collegae, de formule van de Open Dag, daar wilde ik het vandaag met u over hebben. Na mijn vorige boze brief over het vergadervirus ben ik niet meer echt boos geweest (hebt u gezien dat de OR-agenda sindsdien 'model Niksaart' heet? Wat een succes!). U als levensgenieter weet waarschijnlijk hoe dat gaat: je wordt milder, bekijkt alles van een positieve kant, en je leert tot tien te tellen. Afijn, voor je het weet fluit je op de fiets, drink je alleen nog Buckler, kijk je vertederd naar de miniplaybackshow van Henny Huisman, en bezoek je de EO-familiedag. Ik, ik bezocht mijn psychiater. Ik betaal haar om mij te begrijpen. Ze gaf mij het advies om mee te werken aan de Open Dag van het CWI. En verdomd lezer, het heeft geholpen. Ik ben sinds maanden weer eens boos, heerlijk.

Alle mensen wat is die Open Dag bij het CWI een mislukking (nou ja: alle mensen, bij mij waren dat er 16; zestien in 6 uur, dat zijn er 2 à 3 per uur ware het niet dat ze alle 16 tussen 13.00 en 13.30 uur kwamen). Ik zou drie keer een lezing houden over het vergadervirus en hoe ik de financiële nood van het CWI enigszins gelenigd heb (geen dank). Een hele dag peinsde ik over de tekst: Over de diepe kloof waar wij in dreigden te storten is namelijk een brug geslagen, middels een overbruggingskrediet natuurlijk. (Eerst hadden we enkel een balk over de ravijn liggen, waar het geld vervolgens overheen ging. Nu hopen we dat in het vervolg het geld over de brug komt.) Bij de Open Dag ligt voor mij een mooie taak, dacht ik. Twee dagen lang maakte ik de mooiste transparanten, met veel plaatjes, in wel drie kleuren. Ik deed mijn best om alles zelfs voor het menutsmunt tiem begrijpelijk te maken, want die zouden natuurlijk komen luisteren. Ik stond vroeg op op zaterdag, ging in bad, trok schone kleren aan, fietste door de regen naar het CWI en stond op tijd klaar naast de projector..... het enige dat ik voor me zag waren lege banken. En dat terwijl de parkeerplaatsen de hele dag bomvol stonden!

Er zijn op het WCW-terrein veel meer dan duizend mensen geweest, maar mooi niet in het CWI-gebouw. Onze hal is leeg, saai en donker, een toevallige bezoeker op zoek naar het toilet schrikt van de stilte, vlucht schichtig weer naar buiten en plast nog liever tegen de kunstwerken bij de ingang. De bezoeker krijgt niet de indruk dat het gebouw waar hij hard uitrent interessante delen van het programma herbergt. De kantine, die toch heel WCW 'bestrijkt', kreeg over de hele dag slechts 133 klanten (merk op dat er alleen al 190 medewerkers aan de Open Dag waren, Prins Claus, "hierbai oepen iek dieze dieltjesferschnellor" niet meegerekend, en dat koffie en thee gratis waren). Uit verveling ben ik maar wat rond gaan lopen. Zo kwam ik in de grote zaal, geheel leeg, waar een dia-voorstelling aan de gang was. Enkele steekproeven op andere tijden van de dag hebben niet voor significante afwijkingen gezorgd. Ik probeerde nog aan een duidelijk verdwaalde bezoeker de diepere betekenis van de koppen in het trappenhuis duidelijk te maken, maar ook dat bleek geen publiekstrekker te zijn. Nee, het is mij op zaterdag 8 september wel duidelijk geworden: onze formule voor de Open Dag deugt niet.

De formule moet eenvoudiger, dit moet voor wiskundigen toch juist geen enkel probleem zijn. Geef het volk wat het wil en ze lopen je deur plat. Bij elke activiteit moet in het vervolg een computer met een kleurenscherm aanwezig zijn, waarmee continu de ene prachtige fractal na de andere de hongerige bezoekers naar binnen zuigt. Het doet er niet toe waar het over gaat, als het maar beweegt en geluid maakt. Laat het volk ook iets gratis mee naar huis nemen: oude reprints, kan niet schelen van wat, stapels kladpapier om met de voorkanten thuis hun vrienden te imponeren, of oude boekenweekgeschenken, alles is goed. In de hal moet continu muziek gedraaid worden van Nederlandse artiesten; er moet een lichtshow komen in de vide; Henny Huisman zal grappend, en alles signerend, rondleidingen geven; er komen danseressen, Gerard Joling treedt op in de grote zaal (en daar mag iedereen mee op de foto), we spannen Koos Alberts voor ons karretje om de echte Amsterdammers te trekken, en Erwin Krol vertelt iets over wiskunde en het weer. Het moet één groot volksfeest worden, volgend jaar bij de Open Dag. Dat zal ze leren bij het NIKHEF om met een CERN tentoonstelling, Prins Claus en de Telegraaf, onze bezoekers weg te kapen! Het moge de lezer duidelijk zijn dat ik volgend jaar de Open

Dag ga organiseren: Fred Emmer is al gecontracteerd! Ik stel tenslotte voor om elk jaar ook een prijsvraag te organiseren met vele fantastische prijzen. Het zal u niets verbazen dat de naam 'Bop Niksaart' een pseudoniem is. Sterker nog: het is een anagram. Aan u de vraag waarvan. Inzendingen naar de redactie dezes, voorzien van naam en afdeling, vóór eind enzovoorts, enzovoorts. Nu is 'Bop Niksaart' natuurlijk van veel dingen een anagram. Zoals: onpikbaarst, boks naar pit, ik baansport, 'k baar sint op, ai een kop barst, bop is 'r naakt. Die zijn het dus allemaal niet. Verschillende personen zijn uitgesloten van deelname (eenvoudig zelf te controleren: als u het meteen weet was u uitgesloten van deelname). Mensen die eerst op moeten zoeken wat 'anagram' betekent zijn ook uitgesloten. De goede inzenders krijgen in het volgende personeelsblad van mij een HALVE PAGINA ter beschikking om hun mening over het een of ander te ventileren (ik doe er nog een goede fles wijn bij cadeau ook). Laat deze unieke kans niet aan u voorbij gaan! Wie weet heeft u net zo'n succes als ik en wordt u volgend jaar gevraagd voor de Open Dag. Daar fleurt u van op. Ik moet nu stoppen want ik heb een afspraakje met mijn psychiater. We gaan naar de EO- familiedag in de RAI, ik ben nu helemaal in de stemming.

Bop Niksaart

Zesde boze brief van Bop Niksaart, nu met gratis kerstverhaal

Wat een succes, waarde collegae, wat een succes. In mijn eerste brief van oktober 1989 beschreef ik een nieuwe beleidslijn voor het CWI, en verdomd lezer, krap een jaar later, hebben de directie en het curatorium deze lijn volledig overgenomen. Zonder bronvermelding weliswaar, maar onthoud dat ik op tijd was met het inlichten van mijn collegae. We staan op een kruispunt en de directie geeft, zoals de naam al zegt, de nieuwe richting aan. Wij waren een museum met waardevolle stukken, maar de curatoren wilden iets anders gaan verzamelen. Het Rijksmuseum doet de Nachtwacht weg omdat ze een muntenkabinet wil beginnen. Geld geldt, ook voor het CWI. Het menutsjMUNT tiem doet zijn naam eer aan. Wat ben ik mild en berustend tot nu toe? Wacht maar. Laat ik eerst iets vrolijkers doen: de prijsvraag! Op de prijsvraag van de vorige keer is maar liefst één (bijna goede) inzending binnengekomen. Dit toont aan dat het aantal lezers van dit blad weer op het oude peil terug is. Mijn brieven helpen dus ook al niet. Hieronder ziet u de prijsuitreiking door mijzelf, in aanwezigheid van de redactrice dezes, aan mevrouw M. Braxhoofden van de PD: van harte Marja!

Het is niet de bedoeling nog een brief over de beleidslijn te schrijven, daarvan circuleren er al genoeg op dit moment. Nee, ik wil het even hebben over de brief die de directie op 2 november aan ons heeft doen toekomen. Ik vraag mij af hoe men het in mens hoofd haalt om medewerkers een brief te sturen van een ijzigheid waar een bedrijf als Philips zich nog voor zou schamen. Het is niet alsof de schrijvers van buiten het instituut komen en hier persoonlijk niemand kennen. Men speelt bedrijfsleventje. Het is volstrekt onbevredigend om na weken van stilzwijgen, geruchten, onvolledige informatie, en halve waarheden (de ene dag hoor ik dat ik eigenlijk 50.000 gulden per jaar moet verdienen (ik kijk mijn volgende loonstrookje met spanning tegemoet), de andere dag wordt mijn project opgeheven), het personeel op een dergelijk manier in te lichten. Een andere toonzetting was toch denkbaar geweest. Van een directie die ten tijde van mijn eerste brief nog tegen het plafond vloog als je het woord 'ontslag' in de mond of in de pen durfde te nemen, is het bijna onvergeeflijk om een jaar later zelfs in de laatste regel de woorden "gedwongen ontslagen moeilijk te vermijden" te schrijven. Het volgende zinnetje uit die brief is volledig onaanvaardbaar, en getuigt van weinig medeleven met de trieste situatie (juist omdat ik ervan overtuigd ben dat het menutsjMUNT tiem er álles aan doet om het instituut te redden, is de woordkeus in deze zin onbegrijpelijk): "Mocht dit niet zo zijn en heeft de betrokken werknemer niet zelf buiten het CWI een nieuwe werkgever gevonden, dan rest slechts een gedwongen ontslag". Als de lezer niet inziet dat deze zin (vooral in de laatste 6 woorden) onbehoorlijk is, dan rest slechts de grootste minachting. Ik heb me keurig ingehouden, vindt u niet? De redactie kan weer ademhalen.

Nu dan de beloofde bonus. De donkere dagen van Kerstmis staan weer voor de deur. In de speelgoedwinkels is het een drukte van belang. De speelgoedfabrieken draaien op volle toeren. Speciaal voor de kinderen nemen we een kijkje bij de werkplaats van de Kerstman en Sinterklaas.

Een kerstverhaal (droevig)

In de fabriek van de Kerstman en Sinterklaas werkte een oude poppenmaker. Hij maakte al jarenlang alleen maar beren. De mooiste beren die je je maar voor kon stellen. Grote beren, kleine beren, bruine, zwarte en witte. De beren waren erg beroemd. Kinderen uit de hele wereld hadden een beer op hun verlanglijstje staan. De beren waren niet goedkoop omdat de poppenmaker alleen de beste berenstoffen wilde gebruiken. Dagenlang kon hij aan één beer werken. Vooral het gezicht was heel belangrijk. Uren was hij bezig om elke beer een gezicht te geven dat precies bij die beer paste. Een beer denkt veel na, is van nature nieuwsgierig en altijd vrolijk. Dat moet je kunnen zien, vond de poppenmaker. Op een dag moest de poppenmaker bij de Kerstman en Sinterklaas komen. Hij was een beetje zenuwachtig. Hij dacht dat hij misschien aan een beer te weinig aandacht had besteed en dat hij daarvoor zou worden gestraft. Met gebogen hoofd stond hij voor zijn bazen. De Kerstman was groot en dik, Sinterklaas was klein en dun. "Zo oude poppenmaker", zei de Kerstman met diepe stem, "wij hebben je geroepen omdat we al het speelgoed dat wij maken gaan keuren. Jouw beren zijn van uitstekende kwaliteit, poppenmaker." De poppenmaker zuchtte opgelucht, hij had zich voor niets zorgen gemaakt. Hij wilde weer aan het werk gaan, maar de Kerstman was nog niet uitgesproken. "Maar", zei hij, "ons speelgoed is van uitstekende kwaliteit, anders zouden we het natuurlijk niet maken, ha, ha, ha". De Kerstman hield zijn dikke buik vast van het lachen. De poppenmaker lachte een klein beetje, om niet onbeleefd te zijn. "Nee", zei de Kerstman, "we moeten op andere dingen letten. Wij hebben een onderzoek laten doen onder de kinderen. Ze willen liever geen speelgoed meer dat niet bij de rest van hun speelgoed past."

Zoals beren, wilde Sinterklaas er achteraan zeggen, maar dat zou nu te ver gaan. "De kinderen willen al hun speelgoed samen kunnen gebruiken. Dus bijvoorbeeld een kiepauto en een elektrische trein, dat gaat heel goed", ging hij verder. "Wat jouw beren betreft..." De oude poppenmaker keek de Kerstman aan. Hij bibberde een beetje. Buiten begon het zachtjes te sneeuwen. "Wat jouw beren betreft, Sint en ik hebben besloten dat ze in het vervolg met de ogen moeten kunnen knippen, want dat willen de kinderen." "Ja maar...", begon de poppenmaker voorzichtig, "echte beren knippen niet met hun ogen." "Onzin" zei de Kerstman, "ik knip ook en datzelfde geldt in het vervolg voor de beren, dat is wat de kinderen willen. En vanaf nu moeten al onze beren ook 'mama' roepen als je ze omdraait." Sinterklaas pakte als voorbeeld een beer, draaide hem op de rug, en toen weer terug. "Hoor je wel, poppenmaker, je hoort niets." "Ja maar...", begon de poppenmaker weer, "echte beren zeggen geen 'mama'. Een beer spreekt niet, hij denkt na. Beren denken na over de diepte van het leven, en waar de honing vandaan komt, enzo." "Nou onze beren niet", zei de Kerstman, en hij keek op zijn horloge om aan te geven dat het gesprek afgelopen was. De poppenmaker draaide zich om en liep met gebogen hoofd de kamer uit. Hoe konden ze nu zoiets zeggen. Een beer die knipoogt en 'mama' roept is geen beer meer. Straks moeten ze nog allemaal Barbie heten ook. En dat de Kerstman vroeger zelf de mooiste beren maakte, dat was hij zeker vergeten.

De poppenmaker liep naar zijn kamer. Lang keek hij de beren aan die op zijn werktafel zaten. Zonder met de ogen te knippen keken de beren lang terug. Er werd diep nagedacht, dat zag je meteen.

De poppenmaker nam een besluit. "Ik ga ergens anders naar toe", zei hij, en hij pakte alle berentekeningen die hij had in een koffer. Hij wist nog niet waar hij naar toe zou gaan, maar hier wilde hij niet meer blijven. Over tien jaar wilden de kinderen weer iets anders, maar na vandaag zag je de echte beren nooit meer terug. Hij dacht erover om dit aan Sinterklaas te vertellen, maar die was heilig, die mocht je niet tegenspreken. Hij keek nog één keer naar zijn beren. "Het ga jullie goed, jongens", zei hij zacht. Hij knipperde met zijn ogen om de tranen tegen te houden.

De oude poppenmaker pakte zijn koffer op, deed het licht uit, en stapte naar buiten, de sneeuw in. De beren op zijn tafel probeerden nog héél hard "Papá!!!" te roepen, maar ze konden het niet.

Bop Niksaart (illustraties: Jos Thommassen)

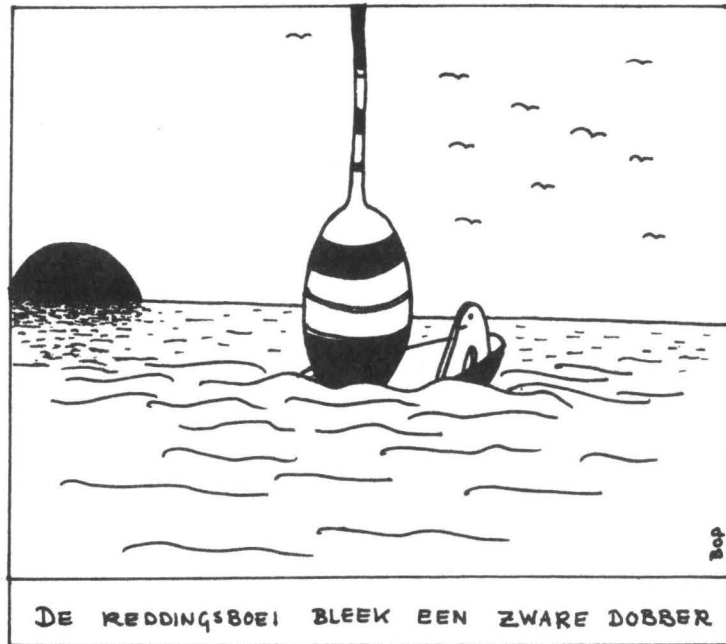
Zevende boze brief van Bop Niksaart, nu met gratis Zeegedicht

Communicatie, waarde collegae, de gebrekkige communicatie van de directie met de werkvloer, daar wilde ik het met u over hebben. In 1990 was die communicatie nagenoeg volledig afwezig. Men kreeg slechts halve waarheden en geruchten te horen, en niemand die op het idee kwam om het werkvolk eens naar behoren de stand van zaken duidelijk te maken, laat staan dat heldere overwegingen werden prijsgegeven, zo men die al had, over een te volgen nieuwe koers. Iets dat in ieder geval duidelijk is geworden (of niet?) is dat we voor 1990 bijna een tekort tekort hadden. Aan het begin van dat jaar werd ons verteld dat we voor 1.7 miljoen het schip in zouden gaan, het SOS weerklonk. Aan het eind van het jaar bleek het tekort slechts 20 duizend gulden te zijn. Het had niet veel gescheeld of we hadden winst gemaakt. Gelukkig kon deze blamage door tijdig bakboord halen van de directie worden afgewenteld: men bestelde snel in december een zo grote hoeveelheid schrijfblokken dat het, straks afgeslankte, CWI nog tot ver in de volgende eeuw hoog-kwalitatief papier heeft om alle klantgerichte Computational Science op te verrichten. Verder kon nog net geregeld worden dat zekere betalingen aan het CWI pas in 1991 zouden binnenkomen, anders was het de spuigaten uitgelopen (overboord gooien gesproken, ik heb ontdekt (Bop weet alles!) dat er mensen zijn binnen het menutsmunt van het CWI die hun best doen om het tekort ook voor dit jaar wat op te krikken door business-class te vliegen). Al met al kwam het tekort uit op ongeveer 0.1 % van ons jaarbudget, niet meer dan een afrondfout. We zijn in de boot genomen.

Het is al zover gekomen dat sommige collegae het ruime sop hebben gekozen en een baan elders hebben aanvaard (namen bij mij bekend), hun horizon werd hier door mist aan het oog onttrokken. Een verhelderend woord van de directie, die een baken moet zijn in deze donkere tijd, was teveel gevraagd. De nieuwjaarskoffie zou een mooie gelegenheid geweest zijn om het personeel te laten zien dat de directie het roer nog stevig in handen had. Voor het tweede jaar in successie echter was de minachting voor het werkvolk blijkbaar zo groot dat de directie niet eens kwam opdagen. Een sociale blunder van formaat. Een mooi moment zomaar over boord gegooid. Mijn excuses dat ik zo uitvaar.

Nu hoor ik u zeggen: Niksaart, je vergeet de senioren vergaderingen. Daar geeft de directie toch inzicht en blijk van inzicht? Daar wordt toch gecommuniceerd? Kom nou. Alle ellende hier is begonnen toen een paar jaar geleden het, nog steeds ongedefinieerde, begrip 'senior-medewerker' is ingevoerd. Vroeger hoorde iedereen erbij, tegenwoordig hoor je alleen nog wat als je senior bent. En wat hoor je dan? Op de recentste vergadering verwachtte iedereen dat men eindelijk te horen kreeg hoe de mast op het dek stond, en uit welke hoek de wind waaide. Wij zouden, onder andere, te weten komen hoe het zat met de hulp-lening van NWO, waaraan een afslankingseis is verbonden, die de directie na veel zeuren heeft losgekregen, en die men nu, uit angst voor gezichtsverlies, niet meer durft te weigeren, ook al is er financieel geen directe aanleiding meer voor acceptatie. En hield de directie een verhelderend verhaal? Nee, men koos, in deze tijden van verwarring en onzekerheid, voor een, door

een curator bedachte, metafoor: het CWI zit in een zeilboot, we moeten een oceaan oversteken, en het feit dat het de eerste dag van de reis mooi weer is, is geen reden om geen reddingsboei mee te nemen. Voelt u aan op welke manier het CWI bestuurd wordt? Men bedenkt een metafoor, men trekt binnen de metafoor een logische conclusie ("natuurlijk heeft elke boot een reddingsboei aan boord"), en zet die conclusie vervolgens om in een beleidsbeslissing! Het CWI zit in een auto, en we moeten over een spiegelgladde weg rijden. Beleid: alle medewerkers dienen meteen een slipcursus te gaan volgen. We varen naar Zuid-Laren en keren nooit weerom.

Nee, dan de feestkoffie op 11 februari j.l. (nou ja, feest: er was niet eens een koekje, en de koffie kwam in de plaats van de normale koffieronde, al het geld werd weer eens besteed aan onze zogenaamde relaties, voor de goede sier). Bij de koffie waren beide directieleden aanwezig en er was zelfs een toespraak. Schijnbaar voor de vuist weg werd een korte rede gehouden. In werkelijkheid is heel lang over de buitengewoon sluwe formulering nagedacht. Alles was er op gericht om ons te doen geloven dat, uitgaande van het oorspronkelijke doel van de SMC, de dagelijkse praktijk van het onderzoek binnen het CWI altijd al is geweest om de wiskunde en de informatica in dienst van de maatschappij te stellen, en beide in voortdurende wisselwerking te laten opbloeien (zo mooi zei de directie het niet hoor, dat heb ik zelf bedacht). Als het namelijk voor iedereen duidelijk is dat zulks altijd al ons streven was, dan is de nieuwe koers die de directie er koste wat het kost door wil krijgen eigenlijk helemaal niet nieuw, doch slechts een kleine correctie van het kompas. Dus waar maken al die tegenstanders zich toch druk om! De wind wordt ons zo uit de zeilen gehaald. In plaats van een hart onder de riem, kregen we een agressieve verkoop-preek:

" We zullen ze eens laten zien waartoe het CWI in staat is", en "want kennelijk zijn er nog steeds mensen die het niet begrijpen."

Er zijn, helaas, nog scheepsladingen van andere missers en knulligheden op het terrein van de communicatie bij het CWI. Ik had nog willen schrijven over de vorig jaar gemaakte blunders bij het doelmatigheidsonderzoek van de wetenschappelijke afdelingen die dezer dagen, ondanks beloften van beterschap, opnieuw worden gemaakt nu een onderzoekscommissie de ondersteunende diensten bekijkt. Maar ach, we zullen wel zien waar het schip strandt. Laat ik, net als met mijn kerstverhaal in het decembernummer, ook dit keer met een verstrooiende toegift besluiten. Bedenk dat de beste stuurman aan wal staan, en dat die wel een goede reden zullen hebben om niet uit te varen.

Een Zeegezicht

Dikkertje Dap en Berend Botje gingen uit varen over zee,
met een zeilboot waagden zij zich op de grote oceaan,
zij namen in hun bootje maar liefst tien matrozen mee,
maar voor de kust van België zijn ze jammerlijk vergaan.

Vanaf de eerste dag was de vaar-koers al verkeerd,
het bakzeil was eruit gehaald, het roer kon niet meer om,
Dap en Botje hadden, schriftelijk, het zeilen aangeleerd,
zij vonden dat heel slim, maar het was helaas zeer dom.

Bij het vertrek, met prachtig weer, stond Botje op het dek,
hij zei: "Ik wil een reddingsboei, ik lees hier dat dat hoort."
Al snel bleek voor zo'n reddingsboei eigenlijk geen plek,
"Geen nood", zei Dap, "dan zetten we toch matrozen overboord!"

Met nog vijf bemanningsleden kwamen zij langs de Haagse kust,
toen doken drie matrozen pardoos over de rand,
ze waren over de afloop al dagen ongerust,
zij zwommen, heel verstandig, naar het veilige vasteland.

De laatste twee matrozen werkten nu voor tien,
ze vingen vette vissen, en ieder kreeg er één,
maar net voorbij Renesse hielden ook zij het voor gezien,
en Berend B. en Dikker D. waren helemaal alleen.

Ter hoogte van De Panne werd het weer plots erg slecht,
de reddingsboei die sloeg als eerste in 't kokend sop,
het bootje schokte in het rond, het roer wou niet meer recht,
het schip sloeg om en grote golven slokten alles op.

Kinderen ga alsjeblief nooit varen, nooit varen op de zee,
want onder water wachten haaien, en je graaft je eigen graf.
Ach waren ze maar wijzer, dan speelden ze nu met zijn twee,
Botje met zijn bootje, en Dap met zijn giraf.

Bop Niksaart

Achtste boze brief van Bop Niksaart: De Niksaart-tapes (met gratis CWI- lied).

Geheimzinnigheid, waarde collegae, geheimzinnigheid op het CWI, daar wilde ik het met u over hebben. Geheimzinnigheid over het 'tekort', over het doel van het doelmatigheids- onderzoek, over de reorganisatie, over motieven van het curatorium en vooral de directie, waarom kassa 2 zo slecht bezocht wordt, waarom het CWI-Quarterly definitief heeft afgedaan, en waarom de planten er in de directie-vergaderkamer er zo slecht bij staan.

Ik zal niet alle raadsels oplossen, maar wel enkele van de belangrijkste (omdat er met een frequentie die boven de irritatie-grens uitgaat geroepen wordt dat kassa 2 ook open is, gaat iedereen uit boosheid naar kassa 1; proberen ze bij het Quarterly een duur trendy nummer te maken met kleurenplaatjes, krijgen we drie pagina's met vrijwel identieke monochrome blauwe theepotten). Noem het uitzonderlijke voorzienigheid, lezer, noem het gezond wantrouwen, feit is dat ik in januari 1990 af luisterapparatuur plaatste in de directie vergaderkamer. Hieronder zal ik eindelijk onthullen hoe de vork op het CWI in de steel zit. Het betreft opnamen van een directie-overleg op 22 maart 1990, meer dan een jaar oud dus. Ik heb gewacht met het openbaar maken totdat de uiteindelijke jaarcijfers van 1990 bekend waren gemaakt, om het menutsmunt nog een kans te geven tot bezinning te komen. Met een uitdruktingsloos gezicht echter werden de getallen vlak voor Pasen voorgelezen (270.000 gulden positief bij conservatieve schatting, en in plaats van een winstuitkering voor het hele personeel nemen ze er een derde directeur bij (eigenlijk nummer twee-en-een-half)), geen enkel woord over de ware toedracht. U 'hoort' hierna D1 en D 1/2. Andere geluiden op de band geef ik tussen haakjes weer.

D1/2: "Ja we moeten het even hebben over de verwachte, eh, jaarcijfers (kuch) voor 1990, die eh,..."

D1: "Zijn die al bekend dan?"

D1/2: "eh ja (geritsel met papieren), en ze doorkruisen onze plannen nogal."

D1: "We houden toch geen geld over he?"

D1/2: "(geritsel, geschuifel) eh (kuch, fluistert nu) tweehonderdvijftig duizend gulden ongeveer, en eh,..."

D1: "(hard) Wat!?"

D1/2: "...het zou wel eens een miljoen kunnen worden, maar eh,..."

D1: "....."

D1/2: "...dat kunnen we wel wegwerken. Het eerste kwart is echter structureel. Het, eh, komt op een buitengewoon ongelukkig moment, eh,....(er wordt geklopt)"

D1: " Even stil daar komt de koffie. (hard,geïrriteerd) Binnen! (deur gaat open; nu opgewekt) Daar hebben we de koffie. Dank u juffrouw, allebei suiker en melk graag, wel beter roeren dit keer."

(er zijn koffie inschenk geluiden, deur gaat weer dicht)

D1/2: "Ja, op deze manier slikken ze natuurlijk nooit dat we niet-winstgevend projecten gaan afstoten. En inkrimpen van de dienstensector is ook niet meer te verantwoorden. "

D1: "Jij hebt met je vrindjes uit het bedrijfsleven afgesproken dat we exclusief voor de industrie gaan werken, jij zou dat wel verkopen aan het volk, zei je toen, no problem, regel ik, ik hoor het je nog zeggen..."

D1/2: "Ja maar dat was voor dat ik deze cijfers berekend had." (er volgt wat boos gemompel, er wordt zwaar gezucht, er volgt een lange stilte, koffiedrink geluiden)

D1: "Wie heeft deze cijfers eigenlijk gezien?"

D1/2: "Nog niemand, (pauze), eh, je bedoelt, dat..."

D1: "Precies, voor die structurele kwart miljoen van jou plaats jij een structureel minteken, en dan ..."

D1/2: "Briljant, (enthousiast) dan ga ik nog verder en maken we bekend dat er een tekort dreigt over 1990 van, eh, laten we zeggen, eh, pakweg één komma twee miljoen, dat komt harder aan..."

D1: "Er volgt een bezuinigingsronde, je weet wel, minder boeken, minder reizen, minder gasten, van dat werk. Daar wordt de industrie toch niet beter van, het is fantastisch."

D1/2: "(zucht van opluchting) he, he, dat is opgelost..."

D1: "Oh nee er is nog een klein probleempje."

D1/2: "Je bedoelt het curatorium, maar die eten uit mijn hand hoor, no problem, regel ik."

D1: "Nee, eh, ik bedoel Niksaart."

D1/2: "Ah, Niksaart."

D1: "Eind dit jaar maken we bekend dat ons zogenaamde tekort van een miljoen omgezet is in een bescheiden winst van twee ton..."

D1/2: "Dankzij geweldige inspanning van het personeel in het algemeen en de directie in het bijzonder!"

D1: "...dan schrijft Niksaart natuurlijk dat wij wel erg waardeloze menutsjers zijn, dat wij zo'n finaal verkeerde prognose hebben kunnen maken..."

D1/2: "Laat hem maar niet horen hoe de vork hier echt in de steel zit (hard gelach)..."

D1: "(serius) Jij maakt je daaromtrent geen zorgen?"

D1/2: "(weer gelach) Nee hoor, ik lees die brieven met plezier, niemand neemt dat toch serieus...(drinkge- luiden) gatsie! Die koffie is nu al koud!"

D1: "Gooi de rest maar in die plantenbak daar."

Vond u dit geen schokkende onthulling! Ik probeer twee-maandelijks om ze het bloed onder de nagels vandaan te halen, en in plaats van uit hun vel te springen lezen ze mijn brieven met plezier! Voor straf zal ik de volgende keer mijn opnamen van het gesprek tussen Rijnconsult en de directie openbaar maken. Het betreft een zeer onthullend interview in het kader van het doelmatigheids-onderzoek (het doel is overigens matigheid). Eens zullen ze mij serieus nemen! Maar dat is toekomstmuziek.

Voorlopig nog zonder muziek is het enige echte CWI-bedrijfslied, waarvan ik hieronder, als toegift, de volledige tekst afdruk. Ik zoek iemand die er noten bij schrijft. (Prijsvraag! Bekende voorwaarden. De prijs is dat u het lied ten beste mag geven op het grote personeelsfeest van 31 mei.) Na de première blijven we het lied over de intercom zingen telkens als het menustjmunt zondigt tegen de doelmatigheid. Het is altijd hetzelfde liedje.

Het Doelmatigheidslied

refrein:

Wij werken doelmatig,
wij werken efficient,
ons saldo is batig,
wij worden verwend.

Rijnconsult, Rijnconsult had in het begin wat tegenslag,
ze kwamen al te laat op de allereerste dag,
een dubbele afspraak was gelukkig al gemaakt,
zo zijn ze niet meteen achterop geraakt,
want,.....

refrein

De directie, de directie heeft het beste met ons voor,
ze roepen het al maanden maar wij hebben het niet door,
de winsten worden groter, ons nivo dat stijgt en stijgt,
toch wordt bij dienst en wetenschap iedereen bedreigd,
want,.....

refrein

We krijgen een kunstwerk, een kunstwerk in de hal,
een paar stalen draadjes, met een zware bal,
niet origineel? niet mooi? misschien een beetje maf?
de grootste vraag is echter: wanneer is dat ding nou af?
want,.....

refrein

In mei is er een feest, er is nog nooit zo'n feest geweest,
iedereen is een beetje jarig en de SMC het meest,
er komt een grote barbeque, en er wordt een tent geplaatst,
we gooien alle remmen los, misschien wel voor het laatst,
maar,.....

we werkten doelmatig,
we werkten efficient,
ons saldo was batig,
wij werden verwend

de leiding was nalatig,
en niet erg efficient,
men functioneerde matig,
maar we waren het gewend.

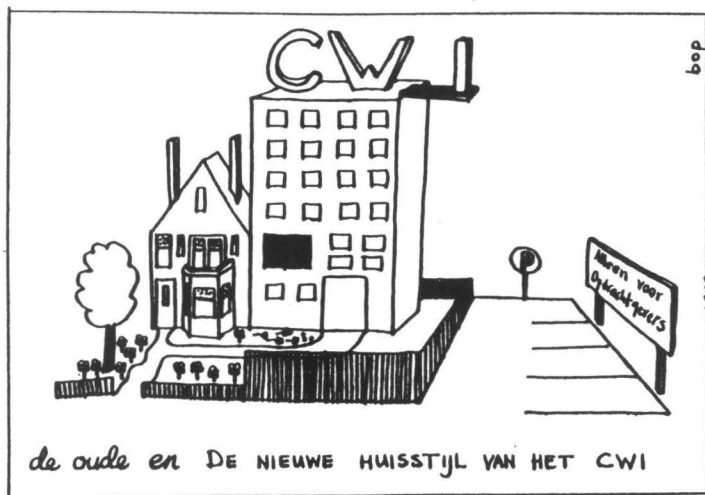
Allemaal!

Bop Niksaart

Wegens een technische fout van de redactie treft u hierbij aan: de Negende Boze Brief van Bop Niksaart

De huisstijl, waarde collegae, de nieuwe huisstijl van het CWI, hoogste tijd dat we het daar eens over hebben. Een nieuwe directeur, een nieuw gezicht. Ons logo, het briefpapier, de enveloppen, de rapporten series, het uiterlijk van onze 'overhead sheets', ja zelfs onze naam, alles wordt met griezelig bedrijfschauvinisme vernieuwd en gestandaardiseerd. In het vervolg dient iedereen die elders een voordracht geeft, een t-shirt te dragen waarop duidelijk leesbaar staat: "CWI, nationaal instituut voor onderzoek op het gebied van wiskunde en informatica" (t-shirt maatje olifant dus). (Wie heeft in 's hemelsnaam dat tenen- krommende zinnetje bedacht? Kan dat op staande voet weer uit de rapporten verwijderd worden?!!)

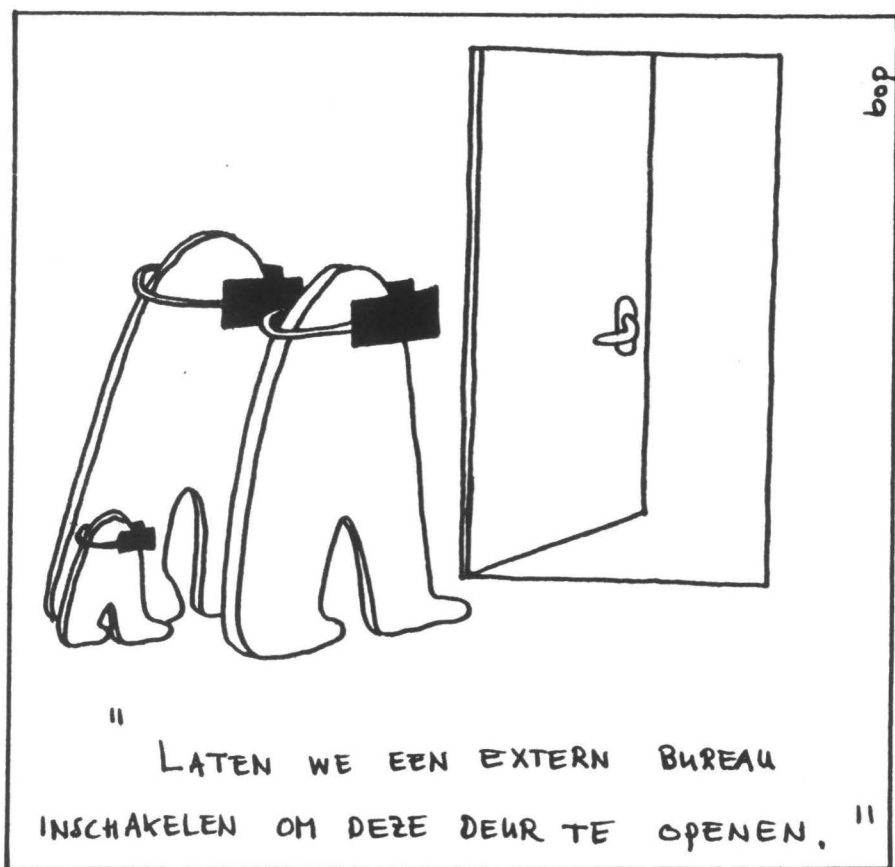
Uren, dagen, maanden is er over de huisstijl vergaderd, en men is er nog niet uit. Moet het kader voor op onze overhead sheets onder het logo doorlopen (gaat ten koste van schrijfruimte, dus verspillend), boven het logo (stom gezicht), of midden door het logo (logo valt niet genoeg op); moet het kader een dikke of een dunne streep zijn, met ronde of rechte hoeken; moet het logo links of rechts staan, boven of onder, of misschien in iedere hoek; moeten er eigenlijk wel een kader en een logo op? (Denk niet dat ik dit allemaal moet verzinnen hoor. Ik leg mijn oor te luisteren dan schrijft zo'n brief zichzelf.) Zoals echte vernieuwers betaamt wordt aan de vraag of er ooit iemand van deze overhead sheets gebruik zal maken, volledig voorbij gegaan.

Het CWI wordt meegesleurd in de vaart der volkeren; het moet witter, sneller, lekkerder, sterker; het is beteuterd kijken naar je Dafje als je buurman in zijn nieuwe BMW voorrijdt; het is vernieuwen om erbij te blijven horen; het is de kwaal van de jaren negentig; het is, beste lezer, ordinair modernisme.

Laten we met het logo beginnen. Ons oude logo symboliseerde dat de onderzoekers hier voortdurend achter zichzelf aan rennen zonder interactie met anderen, dat al hun bewijzen cirkel-redeneringen zijn, en dat als je eenmaal op het CWI zit, je er nooit meer uitkomt (maar vastroest in je eigen circuitje). Nu er gedwongen ontslagen dreigen in de komende jaren is dat logo niet meer actueel: binnenkort zullen er mensen zijn die ons kringetje moeten verlaten. De directie voelde dit goed aan en bestelde een nieuw ontwerp dat met deze mogelijkheid rekening houdt. We draaien nu niet meer om de hete brij heen, ons nieuwe logo (zie boven) is recht voor zijn raap.

Nee, dan de naam. Toen wij nog 'Mathematisch Centrum' heetten had niemand in binnen- of buitenland een probleem (informatici bestonden nog niet). Tegenwoordig heten wij 'Centrum voor Wiskunde en Informatica' en staan we in het buitenland onder 5 of 6 namen bekend (de oude naam, de nieuwe, de engelse versie, en diverse afkortingen). In de toekomst moeten we overal zeggen dat we van het 'CWI' zijn. Men wil dat het CWI een begrip wordt, net zoals UNOX om maar eens iets te noemen (daarvan weet ook niemand wat het betekent, behalve dat alles in de soep loopt). Op zich is dit het minst onzinnige streven van de hele vernieuwingsoperatie, sorry dat ik daar zo positief over moet zijn. Alleen als we dan kijken naar de ontwerpen voor het nieuwe briefpapier dan gaat het gelukkig weer helemaal mis. Daar staan al onze namen, in alle soorten en maten, toch nog op.

Wat dient er op briefpapier te staan? Laten we aannemen dat mijn collega D. van de Universiteit van Verwegistan mij een brief stuurt. Het enige wat voor de Verwegistaanse PTT van belang is is dat ze in hun eigen taal kunnen lezen dat de brief naar Nederland moet. Dus D. schrijft onder aan het adres: Lagistan. De brief komt dan feilloos aan bij de Nederlandse PTT. Nu pas hoeft iemand de rest van het adres te lezen, en dat heeft D. netjes van ons briefpapier overgenomen. De postbode leest: "CWI? Ah, het Clara Wichmann Instituut! In Amsterdam, dat klopt. Wacht eens even. Wat staat daar nou nog tussen? pee ooh boks? Dat zal wel zo'n buitenlands nieuwigheidje zijn, dat kan ik allemaal niet bijhouden. Wij zeggen altijd: beter verkeerd bezorgd, dan niet bezorgd." En D.'s brief belandt bij de feministen. Ik voorspel dat er nog maanden vergaderd zal worden over de indeling, de kleur, het lettertype, de lettergrootte, en de plaats van het nieuwe logo. De functie van vernieuwing is het scheppen van werkgelegenheid. Tot slot nog twee dingen. Ten eerste:

En ten tweede wilde ik, geheel onkarakteristiek, deze laatste boze brief voor de zomervakantie besluiten met een positieve noot. Trouwe fans kunnen hier dus al ophouden met lezen. Het personeelsfeest van 31 mei was bijzonder geslaagd.

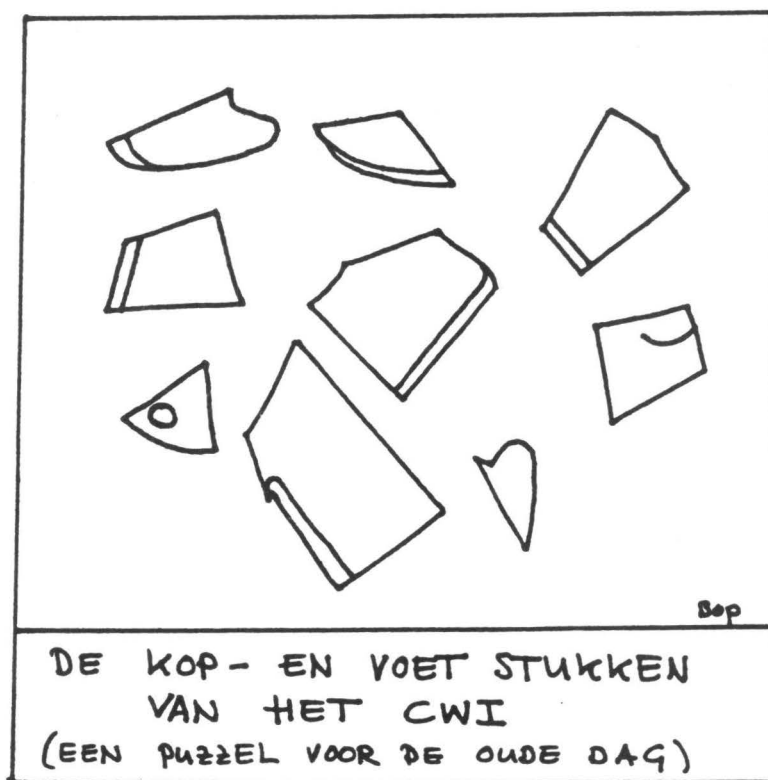
Bop Niksaart

De Voetstukken van het CWI, aflevering 171: J. Nuis

(Bijdrage van Bop Niksaart aan het Liber Amicorum van J. Nuis)

Voetstukken, waarde collega, de voetstukken van het CWI, daar wilde ik het op de valreep even over hebben. Binnen het CWI komen erg veel voetstukken voor (in de volksmond 'struikelblokken' genoemd). In deze informatieve serie worden de heiligste voetstukken op hun kop gezet(en). Vandaag bespreek ik f.t.e. (foot equivalent) 171: J. Nuis.

Ik citeer uit de Grote Niksaart (Ik heb dit stukje ook aan de Grote Winkler-Prins toegezonden):

"J. Nuis werd geboren en de eerste 58 jaar verstreken zonder noemenswaardige problemen. Dat veranderde toen in oktober 1989 binnen het instituut een tweede instituut ontstond, genaamd Bop Niksaart. De populariteit van de satirische 'Boze Brieven van Niksaart', die twee maandelijks in het personeelsblad werden gepubliceerd, maakte Nuis snel duidelijk dat hijzelf niet de man met het grootste gevoel voor humor bij het CWI was. Zijn ergenis over de onthullingen, verdachtmakingen en kritiek op beleidsbeslissingen in de brieven heeft hij lang verborgen weten te houden.

Tot zijn niet onaanzienlijke woede moest hij erkennen dat Niksaart, die hij overigens niet persoonlijk kende, soms nog gelijk had ook. Begin 1991 merkte Nuis dat hij steeds argwanender werd met spreken in het openbaar (zou Hij in de zaal zitten?) en dat humor plaats maakte voor humeur (zelfs goed bedoelde opmerkingen van anderen gaf hij soms een negatieve interpretatie, achter elke collega kon Hij schuilgaan). Elk nieuw nummer van het personeelsblad opende hij met bevende handen, zijn eigen stukjes las hij al niet meer (zijn kop was er niet bij). Zijn werklust werd aangetast, maandenlang kwam hij nog slechts halve dagen naar zijn werk. Omdat Niksaart niet te stoppen leek, werd in het diepste geheim de mogelijkheid van vervroegde pensionering onderzocht. In oktober 1991 gaf J. Nuis zich gewonnen, na een moedig volgehouden strijd van precies twee jaar."

Een speciaal boekje als dit is een mooie gelegenheid voor een weergave van het beleid van het tandem Nuis-Baayen. Onder Nuis en Baayen is het CWI in de tachtiger jaren opgestuwd tot een instituut zonder weerga. Sinds begin jaren negentig echter probeert de directie aan het instituut een weerga te geven. Maar de weerga die we krijgen is niet de onze. Men probeert ons al twee jaar de weerga van een ander aan te praten. Maar de strijd is nog niet gestreden. Als de wiedeweerga ga ik weer aan de slag, mijn motto is: houd het CWI weergaloos. Het ga u goed, J. Nuis, ook zonder u houd ik voet bij stuk.

Bop Niksaart (Niks Amicorum)

Note added in proof: De nieuwe kantine ("Balie 2 is ook open !") hebben we indirect aan J. Nuis te danken. De oude kantine was met het oog op de verwachte belangstelling voor de afscheidsreceptie veel te klein. Er werd besloten ijlings de kantine fors uit te breiden. De aanemer werkte over zelfs in de weekeindes en gelukkig was de klus net op tijd geklaard voor de receptie op 22 november jl.

Het Grote Niksaart interview: Exclusief de nieuwe directeur !

De mens, waarde collegae, de mens achter de nieuwe directeur, dat is wat mij dit keer bezighoudt. Wat de redactie dezes niet lukte, is mij wel gelukt (u had, hoop ik, ook niet anders verwacht). Ondanks zijn overladen agenda was Dr. ir. G. van Ootmarsum bereid om voor ondergetekende enige tijd vrij te maken. Al snel bleek tijdens ons gesprek dat de nieuwe directeur een boeiende verstandige man is, een man met visie en gevoel voor humor (hetgeen je nou niet van álle directieleden kunt zeggen). Dr. van Ootmarsum heeft scheepsbouwkunde gestudeerd en werkte voorheen bij het MARIN. Het leek dan ook gepast om hem te interviewen tijdens een rondvaart over de grachten van Amsterdam.

Bop: Wat kan ik u te drinken aanbieden?

Dir: Een glaasje water alstublieft.

Bop: Meneer van Ootmarsum, of mag ik Oot zeggen?, ik wilde beginnen met enkele vragen die ons CWT'ers al lang bezighouden. Het is u neem ik aan bekend dat de curatoren het CWI zien als een zeilboot die een oceaan over moet steken?

Oot: Nee daar wist ik niets van. Is het de gewoonte dat hier in beeldspraak wordt gecommuniceerd?

Bop: Nou, het is eigenlijk de gewoonte dat er hier helemaal niet wordt gecommuniceerd, maar als het gebeurt dan gaat het met beeldspraak ja. Dat hebt u scherp opgemerkt. Maar wat ik me nu afvraag Oot, is of u nu het idee hebt dat niet alleen uw managerskwaliteiten van belang waren bij de sollicitatie, maar dat tevens uw kennis van de gevaren van de zee van invloed is geweest op de uiteindelijke beslissing?

Oot: Dat is een hele interessante vraag die u daar stelt, meneer Niksaart, of mag ik Bop zeggen? Ik zou daar wat langer over na moeten denken. Ik weet niet wat de precieze gronden waren om juist met mij in zee te gaan. Ik voelde geen nattigheid.

Bop: De waarheid komt vast nooit boven water. Waar hebt u eigenlijk de advertentie voor het eerst gelezen?

Oot: In de Vaarkrant.

Bop: Oh, maar dan bezit u vast een zeilboot?

Oot: Ja, daar vaar ik nu dagelijks mee op en neer tussen het CWI en mijn huis in Bennekom.

Bop: Mag ik u dan als expert vragen het verlossende woord te spreken aangaande een brandende kwestie: moet je op reis een reddingsboei meenemen ook al is het de eerste dag mooi weer?

Oot: Tja Bop, die voelt dat hij verdrinkt, houdt zich aan een waterbies vast. Mijn vader en moeder zeiden altijd: over brandende vragen moet je een emmer water gooien. Mijn vader was visser, mijn moeder wasvrouw, zij konden het weten. Ik ben geboren in Zeeland moet u weten, in februari 19-, en ...

Bop: Aha, dus u bent een waterman.

Oot: ... in '53 hebben we gemerkt dat het water gewoonlijk loopt waar de grond het laagst is. Mijn vader en moeder zijn toen naar Zuid-Laren gevaren en daarvan zijn ze nooit teruggekeerd. Toen heb ik besloten mijn leven in het teken van de zee te stellen.

Bop: Nu we toch bij de human interest (menselijke rente) zijn aanbeland, vertelt u eens iets over uw privé leven. U bent getrouwd?

Oot: Ik heb een geweldige vrouw en twee fijne kinderen, allemaal echte water-ratten. In het weekeind gaan we meestal zeilen. We zijn ook echte muziekliefhebbers en boeken verslinders. 'Watermusic' van Handel is mijn favoriet, mijn vrouw vindt 'La Mer' van Debussy erg mooi, en mijn kinderen houden meer van popmuziek, 'The Waterboys' geloof ik.

Bop: Je favoriete boek is natuurlijk 'Moby-Dick' maar vind je ook niet dat Melville wel erg lang dooremmert over de technische details van de scheepsbouw en de walvisvaart?

Oot: Dat vind ik nu juist zo boeiend aan het boek. Ahab jaagt op een witte walvis, hij bijt zich er helemaal in vast, de witte walvis beheerst zijn hele leven. Tegelijkertijd verliest hij de gewone walvissen niet uit het oog, er moet tenslotte levertraan op de plank komen. Wist je dat het vandaag 28 september precies 100 jaar geleden is dat Melville arm, verlaten en door iedereen vergeten, gestorven is? Hij was een geniaal schrijver maar werd niet begrepen.

Oot kijkt uit het raam, duidelijk ontdaan door de pijnlijke herinnering aan het droeve lot van Melville. Hij staat op en loopt naar het achterdek. Hij staart minutenlang in het kolkende water, diep in gedachten verzonken.

Het is alsof hij verwacht dat Moby-Dick elk moment uit het water kan oprijzen om hem net als Kapitein Ahab voor eeuwig in het witte schuim op te nemen. Ik voel dat het tijd is om het gesprek af te ronden.

Oot: Pas als er geen water meer is, kent men de waarde van de put, Bop.

Bop: Als je het goed vindt Oot, dan wilde ik afsluiten met een blik op de toekomst. Nu je als drijvende kracht bij het CWI bent gekomen, hoe denk je dit Schip der Wanhoop drijvende te houden. Of is het dweilen met de kraan open? Wil je daar iets over zeggen?

Oot: Die op 't water is moet varen Bop, maar het lijkt me niet verstandig om nu al harde uitspraken te doen over de toekomstige koers. Dat er offers gebracht moeten worden is duidelijk: men schept geen klaar water uit een vuile fontein. Het is pompen of verzuipen, en een goede kapitein verlaat pas als laatste het zinkende schip.

Bop: Hier bij het CWI is het de gewoonte dat de kapitein het lek veroorzaakt en dan als eerste in de reddingsboot verdwijnt.

Oot: Nu overdrijf je toch een beetje Bop.

Bop: Dat is mijn sterkste kant, maar ga verder.

Oot: Ik heb een visie(oen) van het instituut. We zullen een grote macht op de wereldzee der wetenschap blijven en tegelijkertijd voor levertraan zorgen. Daar ben ik rotsvast van overtuigd. Het water...

Dr. van Ootmarsum is in zijn enthousiasme op een tafel gaan staan die op het achterdek staat. Hij gebaart breed om zijn visie kracht bij te zetten. Het is adembenemend om een man met zoveel passie voor zijn werk te mogen meemaken.

Oot: ... staat in mijn mond, Bop. Ik ga er hard tegenaan.

Bop: PAS OP DIE LAGE BRUG!!!!

De fabel van Muis en de olifant

Er was eens een muis die een olifant wilde vangen. Al jaren werkte hij aan het ontwerpen van olifantevallen. Tot ver in het buitenland waren zijn vallen bekend. De ontwerpen die Muis maakte verschenen in de speciale tijdschriften en boeken over vallen. Voor elke diersoort zijn namelijk speciale technieken nodig. Zo waren er bijvoorbeeld tijdschriften over kippevallen (hier schreven voornamelijk vossen in), over zebravallen (daar schreven vooral leeuwen in), en natuurlijk over muizevallen (dit was het specialisme van poezen en uilen). Voor bijna alle diersoorten waren er vallen, en onder bijna alle diersoorten had je vallenontwerpers, maar men was sterk gespecialiseerd. Van alle dieren waren de lemmingen het beste in vallen, en de koeien het slechtst, die probeerden al eeuwenlang hazevallen te ontwerpen. De variatie in vallen was erg groot, elk type had een eigen naam. Zo had je klemvallen, veervallen, open vallen, dicht vallen, binnen vallen, buiten vallen, mee vallen, tegen vallen, en natuurlijk water vallen (in dit gebied had je weer specialismen als de regenval, en de sneeuwval). Meestal werd de prooi levend gevangen, maar je zag ook doodvallen. De meest beroemde val was de Val van Rome. De vallenontwerpers organiseerden veel congressen en lezingen waar dan gepraat werd over bijvoorbeeld de vraag of bij een wombatval met een veermechanisme nu het beste een struisvogel- of een pauweveer gebruikt kon worden. Je begrijpt natuurlijk wel dat het allemaal heel erg geleerd was wat de vallenontwerpers deden.

Met het maken van olifantevallen hielden niet veel dieren zich bezig. Dat was te moeilijk, zelfs nog moeilijker dan het ontwerpen van walvisvallen. Groot was dan ook steeds de bewondering voor Muis als hij weer een nieuwe geniale val had bedacht. Hij werd bij heel veel congressen uitgenodigd om een lezing te komen houden. Muis reisde zo de hele wereld over. Zijn vallen waren het belangrijkste in zijn leven. Hij stond met vallen op en hij ging in een val naar bed.

Dit klinkt allemaal wel heel mooi, maar het ontwerpen van olifantevallen brengt geen broodkruimels op de plank. Echter, omdat Muis zo beroemd was kreeg hij van de Regering keurige hoopjes broodkruimels, elke dag precies evenveel, dus honger had Muis niet. De Regering gaf de kruimels omdat Ze wel zag dat de vallen van Muis wereldberoemd waren, en in het buitenland werden belangrijke vallenontwerpers in de watten gelegd. De Regering vond dat Ze niet kon achterblijven en liet dus elke dag dezelfde saaie kruimels bezorgen. Altijd 18- granenbrood kruimels, zuchtte Muis, hij at eigenlijk het liefste verse melkweitbrood kruimels, maar dat was volgens de Regering niet voedzaam genoeg, dan moest hij ook ander voer erbij krijgen en dat werd te duur. Muis vroeg elk jaar of hij niet eens een stukje kaas kon krijgen, het mocht best een heel oud beschimmeld stukje zijn dat bij een Regeringsdiner overbleef of zo. Maar nee hoor, hij moest blij zijn dat de Regering hem zo zijn gang liet gaan. Er was namelijk geen vraag naar olifantevallen in het land, dus erg nuttig was het niet wat Muis deed. Bovendien waren de vallen van Muis veel te theoretisch, zei de Regering, daar had je alleen op papier iets aan, ze waren heus wel geniaal hoor en het beste in het vakgebied, maar ze waren niet praktisch. Muis had nog nooit een val ontworpen die ook echt gebouwd en uitgeprobeerd was.

Hij had op papier wel laten zien dat de vallen werkten, maar als je ze niet kon bouwen, zei de Regering, dan had je er niets aan.

Een van de beroemdste olifantevallen van Muis was de volgende: Men neme een kanon, een mug, en een groot afgesloten hok waar een olifant in past; men doet de mug in het hok; men schiet vervolgens met het kanon op de mug, en maakt zo van die mug een olifant. De constructie van het hok is zodanig dat het tegen een kanonschot kan, en dat de kans om de mug te raken minstens 51 % is. Een variant hierop is dat je voor kinderen een verhaaltje vertelt in de kooi. Je wacht tot het verhaal bijna afgelopen is, en dan komt er vanzelf een olifant met een grote snuit en die blaast het verhaaltje uit.

Als je kaas wil, zei de Regering op een dag tegen Muis, dan moet je maar eens een val bouwen die werkt in plaats van alleen maar achter je bureau te zitten de hele dag. Vang maar eens een echte olifant, zeiden Ze, die kun je dan kunstjes laten doen en dan kun je zoveel kaas verdienen als je wil. Om Muis een beetje onder druk te zetten vervingen Ze de volgende dag de 18-granenbrood kruimels door 18-granen zuurdesembrood kruimels en nog wel van meer dan twee weken oud.

Muis besloot dat hij dan maar een olifant moest gaan vangen. Op deze manier kon hij niet meer verder. Eigenlijk, als hij er over nadacht, was het hebben van een olifant ook wel handig voor klusjes in- en rond het hol en als vervoermiddel als hij weer eens naar een congres moest. Volgend jaar moest hij naar de Alpen en daar zag hij nogal tegen op. Muis vond wel dat het een Afrikaanse olifant moest zijn, en geen Indische. Afrikaanse olifanten hebben grotere oren, die luisteren dus beter, dacht Muis.

Wekenlang piekerde hij over een nieuw ontwerp. Het viel niet mee om een praktische val te ontwerpen. Hij kon geen oude ideeën gebruiken want die waren allemaal gepubliceerd. Olifanten waren wel niet zo slim en lazen de vakbladen waarschijnlijk niet, maar je zult net zien dat ik de enige intelligente olifant tref, dacht Muis. Nee, het moest allemaal nieuw worden. Elke dag werd Muis enthousiaster over het idee een heuse olifant te vangen. Gek eigenlijk dat hij daar nog nooit eerder op gekomen was. Hij zag het nu als de grote uitdaging en hij werkte dag en nacht.

Na drie maanden was de val helemaal klaar. Muis had de val voor de ingang van zijn hol gebouwd. Het was een enorme kooi geworden met een grote klep eraan. Muis gooide wat zaden, vruchten, en takken met sappige jonge blaadjes achter in de kooi. Al zijn zuurdesemkruimels gooide hij er ook bij. Zoveel lekkers kan een olifant niet weerstaan, dacht Muis, daar zal een olifant zeker van gaan snoepen. Als de olifant dan achter in de kooi stond te eten dan zou Muis de klep van de kooi dichtgooien. Simpel maar doeltreffend. Gek, dat daar nog nooit eerder iemand op gekomen was. Muis had er de literatuur nog op nageslagen. Hij was zeer tevreden.

Muis ging boven op de kooi zitten en wachtte af. De eerste uren gebeurde er nog niets. Er was in geen velden of wegen een olifant te zien. Misschien kwamen olifanten pas bij zonsondergang uit hun hol, dacht Muis. Maar toen uren later de zon was ondergegaan zat Muis nog steeds vergeefs te wachten. Ook de volgende dag en de dagen daarna kwam er geen olifant bij het hol van

Muis. Muis werd al een beetje wanhopig. Ondertussen begon hij maar weer nieuwe vallen te ontwerpen om iets om poten te hebben. Zo ging dat weken achter elkaar. Muis had de allang niet meer zo sappige jonge blaadjes al een paar keer vervangen door nieuwe, maar helpen deed dat niet. Muis wachtte en wachtte.

Na een jaar was er nog steeds geen olifant in de val gelopen. Inmiddels waren de vruchten en zaden in de kooi uitgegroeid tot kleine struiken en boompjes en klimop klom langs de zijanten van de kooi omhoog.

Van de 18 granen waren er maar 6 opgekomen en Muis twijfelde sterk of er wel 18 in hadden gegeten. Waarom kwamen die olifanten nou niet? Muis piekerde zich suf. Alles was toch in orde. Zelfs met een Indische olifant zou hij al genoeg nemen. Maar ja, die woonden ver weg in India. Olifanten hebben een lange neus maar niet zo lang dat ze daarmee zijn aantrekkelijke val tot in India konden ruiken.....Opeens wist hij het. Muis sloeg zich met zijn poot voor de kop. Natuurlijk, dat was het. Hoe kon hij zo stom zijn. Na al die jaren olifanten vallen ontwerpen was hij een ding vergeten: olifanten had je helemaal niet in zijn eigen land. Olifanten woonden allemaal heel erg ver

weg. Wat ben ik een rund, zei Muis. Muis belde meteen met de Regering. Ik moet naar Afrika, zei hij, anders kan ik nooit een olifant vangen, kunt u mij een extra portie kruimels sturen voor de reis? Nee, zei de Regering, daar moet je zelf maar voor sparen, dan had je daar maar eerder aan moeten denken.

Muis legde de hoorn op de haak en ging zijn hol uit. Hij klom bovenop zijn val en staarde verdrietig in de verte. Wat een pech. Al het werk was voor niets geweest. Hij had zich al zo verheugd op een olifant. Naar Afrika kon hij niet want zoveel kruimels als hij voor de reis nodig had kreeg hij nooit bij elkaar gespaard. Hij wilde de olifant allang niet meer als hulpje en vervoermiddel. Hij wilde graag een olifant als vriend. Die nacht droomde hij dat er op een dag een olifant was die niet in de val liep, maar die speciaal bij hem kwam om zijn vriendje te worden. Een olifant, zei Muis tegen zichzelf, een echte olifant die zomaar bij mijn hol komt binnenvallen, dat moet het einde zijn.

Moraal: Ze zeggen wel eens dat je van dieren niets kunt leren, maar dat is een fabeltje.

Bop Niksaart
(tekeningen Jos Thommassen)

Samenstelling: Jan van Neerven, Margriet Brouwer, Annoesjka Cabo
Omslag : Adri Olde Daalhuis
Druk : huisdrukkerij CWI